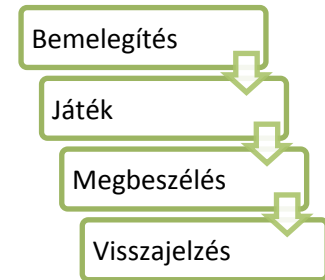

Drámapedagógiai módszerek a földrajztanításban

Szituációs játék

Az értéktőzsde működése

Készítette: **Bagócsi Zsuzsanna** (ELTE TTK Osztatlan tanárképzés III. évf. földrajz-történelem szakos hallgató) 2016. március

1. Szituációs játék

A drámapedagógiai módszerek a földrajzi tudást fejlesztő stratégiák egyik csoportját képezik, amelyek keretében a tanulók egy-egy szerepbe belebújva valós tudásra és tapasztalatra tesznek szert. A földrajztanításban sokféle lehetőség van a tanulási dráma alkalmazására, amelyek egyik jól alkalmazható módszere a szituációs játék.

A **szituációs játék** elsődleges célja a megjelenítő képesség, illetve a kulturális kompetencia fejlesztése. A tanulók közösen eljátszanak egy helyzetet, ami során az egyes diákok különböző szerepeket töltenek be. A diákoknak azonosulniuk kell a vállalt szerepükkel, magatartásukat többé kevésbé az adott szerep által megkövetelt normákhoz kell igazítaniuk. Az élményszerű tanulási helyzet megteremtésével az a célunk, hogy a tanulók egy szigorú szabályok szerint működő rendszer, intézmény, szokás vagy viselkedés lényegét megértsék. A módszer segítségével a diákok többek között megtapasztalhatják az értéktőzsde valódi működését is.

A szituációs játék során a diákok információkat, illetve előzetes tapasztalataikat, logikájukat és attitűdjüket felhasználva viselkednek, véleményt nyilvánítanak és döntést hoznak. Ezáltal fejlődik a lényegkiemelés, az ismeretalkalmazás, a beleélő és kommunikációs képességük. A játékban nem feltétlenül vesz részt minden diák, így a közönség látszólag passzívnek tűnik. Valójában azonban a nézők figyelemmel kísérik a történéseket, együtt gondolkodnak a szereplőkkel és velük együtt megértik a szituáció mondanivalóját.

A szituációs játék szerkezete

- *Bemelegítés:* a légkör megteremtését és a történet világának elképzelését segítő szakasz, ami magában foglalja az előzetes ismeretszerzést, a játék tervezését és szabályainak tisztását.
- *Játék:* a dramatizálás fázisa, amikor a tanulók instrukciók és segédanyagok felhasználásával eljátsszák a szituációkat.
- *Megbeszélés:* elősegíti az elképzelt világból való visszatérést az órára. A diákok a tanár irányításával összegzik a tapasztalatokat és tanulságokat, illetve számba veszik ezek gyakorlati hasznosításának lehetőségeit.
- *Visszajelzés:* a módszer lezárásaként következtetéseket fogalmaznak meg a diákok. Ebben a szakaszban kerül sor a feladat és a teljesítmények értékelésére is.

2. A konkrét feladatléírás

A feladatban a tanulók az értéktőzsde működésének alapjaival ismerkednek meg kisebb szituációkon keresztül. Különböző szerepek révén megtanulják, hogy kik vesznek részt egy tőzsdei kereskedelemben, illetve megismerik az általuk végzett munkák egy részét. Betekintést nyernek a részvények adásvételébe, a grafikonok elemzésébe, az árfolyamváltásokba és az ezeket előidéző folyamatokba. Megtanulják, hogy a tőzsdén való kereskedés szigorú szabályok szerint történik, amely az átláthatóságot biztosítja. Továbbá a szituációs játékban megtapasztalják, hogy a tőzsdézés nem egy kockázatmentes vállalkozás, mivel komoly veszteséggel is járhat.

Bemelegítés

A szituációs játékot megelőző órán a tanulók a pénzzel, illetve a pénzforgalmazás témakörével ismerkednek meg, amelynek keretében megtanulják, hogy mi a tőzsde. Megbeszéljük, hogy következő órán a tőzsde működésével kapcsolatosan szituációs játékra kerül sor. Otthoni felkészülésnek azt a feladatot kapják, hogy nézzenek meg egy árfolyamgrafikont.

Szituációs játék menete (játék fázisa)

Alapszituáció

Egy Dávid nevezetű fiatalember megfigyeli, hogy lakóhelyén – egy kisvárosban – nincs egyetlen falatozó sem. Elhatározza, hogy nyit egyet, mert úgy gondolja, hogy a városnak erre szüksége lenne. Megkéri két barátját, hogy adjanak neki kölcsön, mert a vállalkozás beindításához szükséges kezdőtőkének a fele (50%) hiányzik. Dávid összesen 10 millió forintból létrehozza a falatozót, majd az üzlet beindul. Számítása hamar beválik, a falatozó gyorsan népszerű lesz. A bevételek két év alatt szépen fejlődnek, így Dávid elhatározza, hogy nyit egy másik falatozót a szomszéd városban. Bevételei még jobban nőnek, így 4 év múlva falatozójából már megyei szinten ismert falatozó-lánc lesz. A megyében 5 boltja van, amikor egy új recepttel áll elő, aminek elkészítéséhez új technológiára van szüksége. A technológiai beruházásra nincs elég fedezete, valamint barátai is kiakarnak szállni az üzletből, ezért úgy dönt bevezeti vállalkozását a tőzsdére.

1. szituáció

Dávid a tőzsdén való megjelenés érdekében felkeres egy brókerceget, aminek közvetítésével bevezetik vállalkozásának részvényeit a tőzsdére.

- Dávid előadja vállalkozásának jelenlegi helyzetét a brókerceg alkalmazottjának, majd megjelennek részvényei a tőzsdén *Davos* néven + megállapodnak a brókerceg juttatásaiban (minden eladott részvény után kb. 1-10%)

2. szituáció

Ágnes megtakarított pénzével kereskedni szeretne a tőzsdén. Ennek érdekében felkeres egy brókerceget, hogy profi segítséget kapjon a kereskedésben.

- Ágnes megbízza a brókerceg üzletkötőjét, hogy 100 ezer forintjából *Davos* részvényeket vásároljon neki.
- 1 *Davos* részvény ekkor 10 ezer forintba kerül, tehát az üzletkötő 10 részvényt vásárol Ágnesnek.
- Ágnes eladási megbízást is meghatároz a brókercegnél 8 ezer forint értékben. Ez azt jelenti, hogy részvényei eladásra kerülnek, ha 8 ezer forintra esne vissza az árfolyam.

3. szituáció

Az üzletkötő munkatársaival együtt grafikonokat elemez, és megállapítja, hogy a *Davos* részvények árfolyamában emelkedés/csökkenés várható. Felhívja megbízóját (Ágnest), hogy ezt közölje vele és arra bízassa, hogy vegyen még részvényeket, hiszen az általuk megszerezhető hozam, csak növekedhet. VAGY Arra kéri Ágnest, hogy minél hamarabb adja el részvényeit, mert azok árfolyama csökkeni fog.

- Ágnes meghallgatja üzletkötőjének javaslatát, azonban a "kezdők szerencséjére" hivatkozva nem változtat részvényei számán.

4. szituáció

A következő évben az a hír jelent meg az újságban, hogy Dávid 5 üzlete beolvadt egy nagyobb gyorsétterem-láncba. Ennek hatására a *Davos* részvények ára emelkedni kezdett, mert az egyébként is népszerű falatozó egy még sikeresebb vállalkozás része lett.

- Ágnes üzletkötője felhívja a nőt, hogy további részvények vásárlására bízassa, hiszen általuk magasabb nyereségre tehet szert.
- Ágnes végül újabb részvények megvásárlására ad megbízást az üzletkötőnek.

5. szituáció

A gyorsétterem-lánc alkalmazottai között az a hír terjed, hogy egy ellenőrzés során nem megengedett ételadalékokat találtak az általuk készített ételbe. Tudják, hogy ez a hír néhány napon belül napvilágra kerül, amely veszélybe sodorja a vállalat népszerűségét. Ágnes üzletkötőjének a barátja ennek a gyorsétterem-láncnak az egyik pincére, így saját maga is hallotta a híreszteléseket. Erről az üzletkötőt is értesíti, aki a bennfentes információ birtokában felkeresi Ágnest.

- Tájékoztatja, hogy bár a részvények értéke folyamatosan növekszik, mégis ajánlatos lenne részvényeit mihamarabb eladni a veszteségek elkerülése érdekében.
- A bennfentes információkra hallgatva Ágnes végül az eladás mellett dönt.

Záró történet

A hír 2 nap múlva nyilvánosságra kerül, amelynek hatására a tőzsdén mindenki elakarta adni *Davos* részvényeit. A pánikhangulat végül az árfolyam meredek eséséhez vezetett, így sokan veszteséggel zártak aznap Ágnes kivéve.

- A szituációs játék megvalósításához ki kell osztani a szerepeket: szükség van egy eladóra (falatozó tulajdonosa), egy üzletkötőre (közvetítő) és egy vevőre (részvényvásárlóra). Célszerű minden kisebb szituáció kapcsán újabb tanulókat kiválasztani az egyes szerepekre, hogy minél több diák aktívan részt vegyen az élményszerű tanulásba.
- A feladatok kiosztása után 10 perc felkészülési idő következik, majd az egyes szituációk megvalósítására 3 perc áll rendelkezésre.
- A mintafeladat a történet egyik lehetséges kimenetelét mutatja be, a diákok egyéni döntéseik alapján alakítják az eseményeket.

Megbeszélés

A szituációs játék megoldása után az óra hátralevő részében (kb. 15 perc) összegezzük az átélt tapasztalatokat, amely során a következő témákat vesszük sorra:

- szerepek a tőzsdén (adó, közvetítő, vevő)
- grafikonok elemzése
- árfolyamokat befolyásoló információk/hírek szerepe
- bennfentes információk
- nyereség/vesztés/kockázat kérdése

Visszajelzés

Tanulságok és következtetések levonása, majd az órai teljesítmény szóbeli értékelése. Illetve a diákok visszajelzése a feladatról.

3. Segédanyagok

Dávid

Egy Dávid nevű fiatalember megfigyeli, hogy lakóhelyén - egy kis városban - nincs egyetlen falatozó sem. Elhatározza, hogy nyit egyet, mert úgy gondolja, hogy a városnak erre szüksége lenne. Megkéri két barátját, hogy adjanak neki kölcsön, mert a vállalkozás beindításához szükséges kezdőtőkének a fele (50%) hiányzik. Dávid összesen 10 millió forintból létrehozza a falatozót, majd az üzlet beindul. Számítása hamar beválik, a falatozó gyorsan népszerű lesz. A bevételek két év alatt szépen fejlődnek, így Dávid elhatározza, hogy nyit egy másik falatozót a szomszéd városban. Bevételei még jobban nőnek, így 4 év múlva falatozójából már megyei szinten ismert falatozó-lánc lesz. A megyében 5 boltja van, amikor egy új recepttel áll elő, amelynek elkészítéséhez új technológiára van szüksége. A technológiai beruházásra nincs elég fedezete, valamint barátai is kiakarnak szállni az üzletből, ezért úgy dönt bevezeti vállalkozását a tőzsdére.

- feladat: bróker cég felkeresése, vállalkozás bemutatása, részvények bevezetése

Üzletkötő

- feladat: bemutatkozás, részvények bevezetése *Davos* néven, juttatási díjad meghatározása (valahol 5-10% között)

Ágnes

- megtakarított pénzeddel a tőzsdén akarsz kereskedni
- felkeresel egy brókercéget
- ajánlatot kérsz, hogy melyik részvényt vedd meg
- 100 ezer forintod van

2. szituáció

Üzletkötő

- felkeres egy személyt, aki részvényeket szeretne venni
- Davos részvényeket ajánlasz neki, 1 Davos részvény 10 ezer forintot ér
- eladási megbízást kötsz vele: 8 ezer forintba (ez azt jelenti, hogy részvényei eladásra kerülnek, ha 8 ezer forintra esik vissza az árfolyam.)

3. szituáció

Üzletkötő

- munkatársaiddal grafikont elemzel
- grafikonból megállapítod, hogy a Davos részvény árfolyama emelkedni vagy csökkeni fog
- felhívod Ágneszt: ha csökkenést állapítasz meg, akkor eladást javasolsz/ ha emelkedést, akkor további részvényeket ajánlasz az ügyfélnek

Ágnes

- üzletkötőd felhív egy ajánlattal
- hallgasd végig, majd a "kezdők szerencséjére" hivatkozva utasítsd el az ajánlatát!

4. szituáció

Üzletkötő

A következő évben az a hír jelent meg az újságban, hogy Dávid 5 üzlete beolvadt egy nagyobb gyorséttermi-láncba. Ennek hatására a Davos részvények ára emelkedni kezdett, mert az egyébként is népszerű falatozó egy még sikeresebb vállalkozás része lett.

- Hívd fel Ágneszt, győzd meg további részvények megvásárlására!

Ágnes

- üzletkötőd felhív egy ajánlattal
- hallgasd végig, majd fogadd el javaslatát!

5. szituáció

Üzletkötő

- A gyorséttermi-lánc alkalmazottai között az a hír terjed, hogy egy ellenőrzés során nem megengedett ételadalékokat találtak az általuk készített ételben. Tudják, hogy ez a hír néhány napon belül napvilágra kerül, amely veszélybe sodorja a vállalat népszerűségét. Egyik barátod ennek a gyorséttermi-láncnak az egyik pincére, így te még a hírek megjelenése előtt értesülsz erről.
- Hívd fel Ágneszt és győzd meg részvényei eladására. Hivatkozz arra, hogy van egy bennfentes információd, de ne oszd meg a tartalmát. Hangsúlyozd a veszteség elkerülését.

Ágnes

- üzletkötőd felhív egy ajánlattal
- kérdezd meg mire alapozza feltevését
- hallgasd végig, majd fogadd el javaslatát!

4. A feladat metodikai értékelése

A diákok földrajzórán a világgazdaság folyamataival általában 10. osztályban találkoznak. Felfedezik a mindennapok pénzügyi eseményeit, illetve szolgáltatásait, amelyekhez hozzátartozik az értéktőzsde működési jellemzőinek ismerete is. A fentiekben leírt szituációs játékban saját tapasztalataik alapján sajátíthatják el a tőzsde világával kapcsolatos ismereteket, miközben a mindennapi életben használható tudásra tesznek szert.

A szituációk eljátszásával, majd megbeszélésével megtapasztalják a monetáris világ egyik jellemző intézményének működését, illetve annak társadalmi és gazdasági hatásait. A játék közelebb hozza a tanulók számára az oly távolinak tűnő tőzsde világot és megismerik annak leegyszerűsített működését. Fontos, hogy meglássák, a tőzsde bárki számára nyitva áll, nem kell hozzá különösen sok pénzzel rendelkeznie az embernek. Viszont be kell láttatni a tanulókkal, hogy rengeteg tényező befolyással van a tőzsdei kereskedésre, ezért óvatosan kell ebben a világban mozogni. Szakértelem nélkül ne kezdjenek el tőzsdézni...

Felhasznált szakirodalom

- Árfolyamgrafikon
http://abszoluthozam.hu/trading/tozsde_jatek.php (utolsó letöltés dátuma: 2016. 03. 23.)
- Kezdőknek: Tőzsdei bevezető (2. rész)
http://www.tozsdestrategia.hu/Publicat/kezdoknek_2.htm (utolsó megtekintés dátuma: 2016. 03. 29.)
- Makádi Mariann: Tevékenykedtető módszerek a földrajztanításban. Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem, TTK, Budapest, 2015
http://geogo.elte.hu/segedanyagok/tankonyvek/download/23_5952d67a6cbd707c35a6fe74fc5042ac (utolsó letöltés dátuma: 2016. 03. 23.)